

Spørsmål og svar i smittevernplanmalen i HelseFjørfe

Versjon 2.0 – Januar 2023

I dette dokumentet ser du alle spørsmålene og svaralternativene i planmalen. Utgangspunktet er kravene nedfelt i dyrehelseforskriften, §§ 29 - 32, der spesifikasjonene for smittevernplanen står under §32.

I tillegg til å hake av for passende svaralternativer, så kan du de fleste steder føye til egne beskrivelser eller kommentarer.

Smittevernplanen har et trafikklyssystem. Trafikklyssystemet er ment som et verktøy for deg til å se hva som i utfylt smittevernplan er på plass og hva som mangler.

- **Grønt** viser alle bra ting som er på plass, og som bidrar til et godt smittevern og en god dyrehelse.
- **Gult** indikerer forbedringspotensial eller hva som det bør gjøres noe med.
- **Rødt** påpeker svake punkter i smittevernet som det bør tas tak i og rettes opp så snart som mulig.

Er det noe du fremdeles lurer på – ta kontakt med en av dine rådgivere, f.eks. din helseovervåkingsveterinær. De kan hjelpe deg med å sette opp eller oppdatere smittevernplanen.

Innholdsoversikt:

- **Generelt** Side 2
- **Dyrehelse** Side 3
- **Drift** Side 4
- **Smittesluse** Side 7
- **Rengjøring og desinfeksjon** Side 8
- **Utlevering av egg** Side 9 - Kun aktuelt for egg- og rugeeggprodusenter
- **Gårdssalg av egg** Side 9 - Kun aktuelt for egg- og rugeeggprodusenter
- **Fôr, vann og strø** Side 10
- **Redskap og utstyr** Side 11
- **Håndtering av gjødsel og kadaver** Side 11

Hvordan du oppretter smittevernplan i HelseFjørfe eller kopierer og oppdaterer en ny, finner du i veilederen «*Veileder for smittevernplan i HelseFjørfe*».

Feil og mangler kan du melde inn til ht.fjorfe@animalia.no

Generelt		
Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
Fjørfehus denne smittevernsplanen gjelder for (Hus-IDene i HelseFjørfe), eventuelt lokalitet:		Hvis du har flere hus og / eller de ligger på ulike lokaliteter, så kan det være hensiktsmessig her å knytte ulike planer og hus sammen her. For hus-ID - se under «Mitt dyrehold» i HelseFjørfe.
Hva slags produksjonstype har du?	<ol style="list-style-type: none"> 1. And 2. And - Oppal 3. And - Rugeegg 4. Kalkun 5. Kalkun - Oppal 6. Kalkun - Rugeegg 7. Konsumeggghøns 8. Konsumegg - Oppal 9. Konsumegg - Rugeegg 10. Slaktekylling 11. Slaktekylling - Oppal 12. Slaktekylling - Rugeegg 13. Annet 	<p>Her skal de produksjonstypene som det er haket av for under «Mitt dyrehold» (for andre, under den enkelte produsents «Dyrehold»)</p> <p>Hvis du driver med rugeegg- eller konsumeggproduksjon, så skal du få opp to ekstra spørsmålsbokser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utlevering av egg (side 8) • Gårdssalg av egg (side 8)
Kjøper du livdyr fra <i>sertifisert</i> rugeri eller oppaler?	<p>Ja / Nei / Vet ikke</p> <p>Oppfølgingsspørsmål, hvis «Ja»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det mottas for hvert innsett standard helse- og deklarasjonsskjema fra rugeri eller oppaler <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Varierer / Vet ikke 	<p>God smittebeskyttelse på toppen av alvspyramidene er viktig. Smitte her kan få store konsekvenser for resten av verdikjedene. Derfor stilles det særskilte krav til disse virksomhetene.</p> <p>Alle rugerier, oppalere og rugeeggprodusenter skal være sertifiserte. De er omfattet av Landyrsporbarhetsforskriften, blant annet med hensyn til dokumentert smittefrihet og hygiene.</p> <p>Det gir deg en viss trygghet å vite at din leverandør er sertifisert og at de har regelmessige tilsyn. Også for varemottakerne, rådgivere og andre er det greit å vite. Derfor disse spørsmålene.</p>
Er alle som jobber i fjørfehuset kjent med og følger gårdens smittevernsplan?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke <p>Oppfølgingsspørsmål, hvis «Ja»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bli alle, inkludert røktere, fulgt opp årlig med oppdatert plan? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 	<p>Dyrehelseforskriften (§8) krever at alle som har noe å gjøre i dyreholdet ditt, kjenner til og følger smittevernsplanen.</p> <p>Smittevernsplanen må også oppdateres årlig - slik opprettholdes en viktig bevissthet om smittevern og hygienerutiner.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er smittebeskyttelsen god nok? • Hva kan bli bedre?

Dyrehelse

Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
<p>Det skal tas kontakt med avtaleveterinær eller Mattilsynet ved produksjonsavvik, sykdom eller forhøyet dødelighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja, som regel • Bare når annen teknisk årsak kan utelukkes • Sjelden eller aldri 	<p>Er du i tvil om årsak til produksjonsavvik, sykdom og/eller forhøyet dødelighet, skader det ikke å ta kontakt med din helseovervåkingsveterinær for vurdering og eventuell oppfølging for å finne ut av avvikene.</p> <p>Ved særlige avvik har du varslingsplikt til Mattilsynet. De vurderer om det er grunnlag for videre undersøkelser, først og fremst med tanke på fugleinflensa.</p> <p>Er dyreholdet ditt definert inn i såkalt «infrisert sone» (tidligere kalt risikosone), så bør terskelen for å varsle være lavere.</p>
<p>Regelmessig registrering av helsestatus</p> <p>Hak av for hva som passer din drift.</p>	<ol style="list-style-type: none"> a. Daglig registrering av fôr- og vannforbruk b. Daglig registrering av eggproduksjon c. Registrering av sykdommer og skader hos dyra og mulige årsaker d. Registrering av behandling av sykdommer og skader hos dyra e. Daglig registrering av avlivede og selvdøde dyr og mulige dødsårsaker f. Dokumentasjon av eventuelt forebyggende helsearbeid i dyreholdet g. Ikke alle de angitte punktene a - f over følges 	<p>Disse dataene er verdifulle for vurdering av produksjon- og helsestatus.</p>
<p>Syke og skadede dyr blir som regel bedøvet og avlivet så fort de blir oppdaget</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • For det meste • Nei 	<p>Syke og selvdøde dyr kan være smittebærere. Rask fjerning av disse kan forebygge eventuell smittespredning og sykdomsforløp i besetningen.</p> <p>Skadede dyr bør bedøves og avlives rask av dyrevelferdshensyn. Bruk av sykebinge skal bare unntaksvis brukes, dersom en har godt håp om at dyra blir friske.</p>
<p>Noen settes i sykebinge og får pleie til å komme seg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei 	<p>Om avlaving - se egen veileder her: https://animalia.no/avlaving-fjorfe</p>
<p>Døde dyr fjernes umiddelbart og fryses ned</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • For det meste • Nei 	

Drift		
Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
Har du ett eller flere fjørfehus eller -enheter i drift på samme lokalitet?	Oppfølgingsspørsmål hvis «Flere»: 1. Har du samtidig flokker med ulike aldre? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei	Har du flere hus, er det viktig å ta høyde for dette mht smittevern og hygienerutiner, særlig hvis du har dyr av ulike aldre og/eller delt utslakting. Er det kontinuerlig drift på lokaliteten er det vanskeligere å bryte eventuelle smittesykluser, dersom det forekommer smitte.
Har du forsøkt å legge opp dyreholdet på en slik måte at en i størst mulig grad unngår kryssende trafikk av røktere, egg- og slakte-transporter, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke	Viktigste årsak til smitte mellom dyrehold er trafikk av dyr, utstyr og personer. En god trafikkflyt på gården kan forebygge slik smitte. Hvis du ikke vet - søk råd!
Er annen uvedkommende persontrafikk, eksempelvis turgårere, fysisk skjermet fra gård og / eller fjørfehus?	<ul style="list-style-type: none"> • Det går annen persontrafikk på, gjennom eller forbi gård, ikke fysisk avskjermet fra fjørfehus. • Det går annen persontrafikk på, gjennom eller forbi gård, men fysisk avskjermet fra fjørfehus. • Det går ingen eller liten annen persontrafikk på, gjennom eller forbi gård.	Annen persontrafikk på, gjennom eller forbi gård kan utgjøre smitefare, ved at de kan dra med seg smitte fra annet steder, for eksempel med ansamlinger av villfugl og villfuglsmitte.
Praktiseres "Alt inn - alt ut"-drift?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei. Oppfølgingsspørsmål hvis «Nei»: 1. Har du delt utslakting? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Av og til / Nei Hvis «Ja» / «Av og til» → 2. 2. Beskriv hygienerutiner for å minske risikoen for at gjenværende dyr smittes (tekstfelt).	Det vil alltid være en viss smitterisiko til dyra som står igjen i huset. Gode hygienerutiner er viktig for å forebygge smitte. Er du kjent med slakteriets hygienerutiner? Diskuter gjerne hygienerutiner med slakteriet.
Har du, familie eller røktere på sine hjemplasser eller i sine arbeid kontakt med andre husdyr eller med villfugl? Hak av for hva som passer for din drift.	a. Hobbyfjørfehold b. Andedammer eller lignende c. Annet fjørfehold d. Annet husdyrhold e. Annet <Tekstfelt> f. Nei Oppfølgingsspørsmål, dersom a - e: Beskriv forholdene og eventuelle hygienetiltak (tekstfelt)	Dette er det viktig å vite om! Dersom avhaking på a - e, viktig å ha gode hygienerutiner som forebygger eventuell smitte.

<p>Har du, familie eller røkttere hygienerutiner som skal følges etter utenlandsopphold?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke <p>Oppfølgingsspørsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvis kontakt med fjørfe eller villfugl, gjør de som reiser seg kjent med om det er alvorlig smittsom fjørfesjukdom landet? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 2. Etter opphold i utlandet - i dyrehold med fjørfe eller annen kontakt med fjørfe eller villfugl, følges alltid «48-timers»-regelen? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 	<p>Vi ønsker ikke smitte av alvorlig smittsomme sykdommer via folk som har vært i utlandet. Derfor viktig med en bevissthet etter utenlandsopphold.</p>
<p>Hvordan er det der dyra tas inn og ut av dyreholdet ditt?</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p>	<ol style="list-style-type: none"> a. Dyrene tas inn via egen port b. Dyrene tas inn via samme port som de tas ut. c. Det er rengjørbar rampe eller platting foran porten der dyra tas inn d. Det er ikke rengjørbar rampe eller platting foran porten der dyra tas inn e. Bilens lasterom, rampe og trillegang inn er rengjort og desinfisert og skal derfor betraktes som «ren sone» f. Som smitteforebyggende tiltak er det smitteskille mellom personell og traller ute («uren sone») og de som tar imot dyra inne («Ren sone») g. Før delt utslakting rengjøres og desinfiseres underlag/platting utenfor port h. Annet 	<p>Gode hygienerutiner her forebygger smitte. Riktig utformede smittesluser og smitteskiller i porter - og bruk av disse forebygger smitte, både inn og ut av huset.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Har dyrene tilgang på utearealer?</p> <p>Inkluderer ikke avstengte verandaer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja eller Nei. <p>Oppfølgingsspørsmål hvis «Ja»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utearealet er fysisk atskilt fra trafikk til og fra gården <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 2. All trafikk inn og ut av utearealene foregår over smitteslusa og/eller definerte smitteskiller ute <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 3. Ligger utearealene nær vann med villfugl og / eller trekkruter for villfugl med tilhold i vann? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 4. Følger du Mattilsynets portforbud ved mistanke om eller påvist fugleinfluensa? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 	<p>Utegang av fjørfe innebærer en «mer»-risiko for smitte. Det er det viktig å vite om og vurdere de ulike risikoene - og ha forebyggende smitteverntiltak og hygienerutiner på plass.</p> <p>Godt utformede verandaer er viktig å ha på plass, med tanke på portforbud ved mistanke om eller bekreftede tilfeller av fugleinfluensa.</p> <p><i>Du kan for de ulike punktene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det eller hva du gjør.</i></p>

<p>Holdes kjæledyr unna husdyrrom og utearealer for fjørfe?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja eller Nei 	<p>Kjæledyr kan være smittebærere, ikke minst via poter.</p> <p><i>Du kan for de ulike punktene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Har du plan for insekt- og smågnagervern?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke <p>Oppfølgingsspørsmål hvis «Ja»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er aktiv skadedyrbekjempelse (med åtefeller) en del av denne? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 2. Er det ryddig og kortklipt, alternativt fast underlag rundt hele huset? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 3. Brukes det fluenett eller annen beskyttelse mot insekter? <ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei / Vet ikke 	<p>Insekter og smågnagere kan være smittebærere. De kan dra med seg smitte fra utearealene (for eksempel fra andre husdyr eller villfugl) og/eller opprettholde smitte ifra forrige innsett (for eksempel rødsjuka, campylobacter og salmonella)</p> <p>Aktivt smågnagervern er viktig, dersom mistanke om smågnagere / smågnagerår.</p> <p>Insekter kan dra med seg smitte inn, for eksempel fra gjødselspredning eller gjødsel fra forrige innsett eller andre husdyr nær fjørfehuset.</p> <p>Å fjerne eller dekke til gjødsel, ha insektfeller, eventuelt ha på plass insektnett på takventilatorer og/eller gavlvifter, kan være aktuelle tiltak. Ryddige, tørre og drenerbare utearealer forebygger.</p> <p><i>Du kan for de ulike punktene til venstre utdype eller beskrive hvordan du ønsker å ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Er det kjent mer eller mindre regelmessige trekk av villfugl over gården?</p> <p>Hak av for det som passer din drift.</p>	<p>Hvis «Nei» → neste hovedspørsmål (Smittesluse)</p> <p>Hvis «Vet ikke»</p> <p>Hvis «Ja» → Oppfølgingsspørsmål:</p> <p>I så fall, hak av for hvordan status er for ditt fjørfehus:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Hatter på takvifter og takventiler b. Tallerkener under takvifter og takventiler c. Det er hverken hatter på eller tallerkner under takvifter og takventiler d. Netting på takvifter og takventiler e. Takrenner som tar av og leder vekk potensielt smittefarlig takvann f. Det er ikke takrenner som tar av og leder vekk takvann g. Annet 	<p>Hvis det er kjent at det går fugletrekk over fjørfehusene, så kan de utgjøre en viss smittefare. Særlig gjelder det type fugler med tilhold i eller ved vann. Avføring med smitte kan komme på tak og / eller i takventiler og takvifter. Takhatter kan være et bra forebyggende tiltak. Ventilasjonen kan påvirkes, så ta kontakt med ditt ventilasjonsfirma. Tallerkner kan også forebygge eventuell smitte, forutsatt at de ved nedbør ikke renner over.</p> <p>Vær også bevisst hvor takvann tar veien. Hvis vannet faller ned på underlag, der trafikk av folk, dyr og utstyr skjer, så kan kryssforurensning oppstå, hvorpå det er for smitte inn. Takrenner og rør som leder vekk takvann, kan være gode forebyggende tiltak.</p> <p><i>Du kan for de ulike punktene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det eller hva du gjør.</i></p>

Smittesluse

Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
<p>Hva slags smittesluse har du?</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p> <p>«Smitteskille» - fysisk skille mellom «uren» og «ren» sone.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Det er minst ett smitteskille i huset b. Smitteskillet er rett innenfor inngangsdøra på huset c. Smittesluse med smitteskille/r er i eget rom, atskilt fra inngangspartiet med egen dør d. Det er ekstra smitteskille mellom eggpakkerom og dyrerom e. Det er ikke skille mellom eggpakkerom og dyrerom f. Smitteskillene er fysiske skiller, tette til gulv og sider g. Smitteskillene er fysiske skiller, men ikke tette til gulv eller sider h. Smitteskillene er kun markerte av streker på gulvet / løse rister i. Det er sluk i gulvene som forenkler renhold j. Det er dusj i tilknytning til smitteslusa, der denne i regelen brukes k. Annet 	<p>Type smitteskiller, antall og plasseringen av disse kan være avgjørende for hvor godt det fysiske smittevernet er.</p> <p>Ideelt sett bør første smitteskille være i eget smittesluserom. Innen eggproduksjonen tilrådes to smitteskiller - et eller to i smittesluserom. Det andre må være ved inngangen til dyrerommet.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det.</i></p>
<p>I min smittesluse / ved mine smitteskiller er det:</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Adgangsskilt på ytterdør b. Smittesluseplakat c. Håndvask med varmt og kaldt vann ved smitteskillet d. Annen tilrettelagt håndvask e. Dispensere med såpe og desinfeksjonsmiddel f. Tørkepapir og søppelkasse g. Besøkslogg h. Knagger i uren sone for besøkendes yttertøy i. Reine klær eller overtrekksdrakt for besøkende j. Reine støvler eller skoovertrekk for besøkende k. Krakk eller benk som muliggjør skifte over smitteskille l. Barfotrister m. Hyller eller bord for utstyr som skal krysse smitteskillet n. Sluk i gulv, som forenkler renhold under og mellom innsett o. Annet 	<p>God tilrettelegging i tilknytning til smitteslusa åpner for gode hygienerutiner. Det er minst like viktig som selve smitteslusa.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det.</i></p>
<p>Bruk av smitteslusa med rengjort hus og / eller dyr i huset.</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Alle skal bruke smitteslusa alltid, inkludert eier, røktere og besøkende b. Ytterklær skal tas av i uren sone. c. De som steller i fjøset skal skifte beinklær d. De som steller i fjøset skal skifte alt tøy (unntatt undertøy) e. Veterinær og andre skal vurdere skifte av klær, ut ifra virksomheten og sin praksis f. Dusj skal brukes g. h. Utesko skal alltid tas av i uren sone idet en skal opp på rista (der det finnes rist) eller rett over i ren sone. i. Sko skal ikke på ristene (barfotssoner). j. Hvis bruk av overtrekksokker, så skal de tas på idet en trår over smitteskillet. k. Hender skal alltid vaskes med såpe, etterskylles og tørkes med papir 	<p>Minst like viktig som en godt utformet smittesluse er hygienerutinene som skal følges - alltid.</p> <p>Skifte av alt tøy, kun yttertøy og beinklær eller kun yttertøy vil være avhengig av om</p> <ul style="list-style-type: none"> a. det er oppal og rugeeggbesetning eller vanlig bruksbesetning b. det er ett eller flere husdyrhold på gården c. uteareal er fast og/eller drenerende underlag. Gjørmete uteområder eller regnsprut kan forurense sko- og beinklær. <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du ønsker å ha det.</i></p>

	<p>l. Hånddesinfeksjon kan brukes som alternativ, forutsatt at hendene er synlig rene.</p> <p>m. Trå direkte over i besetningens sko i ren sone.</p> <p>n. Besetningens eget overtrekkstøy skal tas på i ren sone. Engangsovertrekkstøy er et alternativ.</p> <p>o. Utstyr og annet som skal fra uren til ren sone skal være nytt, rengjort og eventuelt desinfisert. Må aldri stå direkte på gulvet! Knagger, hylle, bord, beholdere, etc. skal brukes.</p> <p>p. Hender skal også vaskes når en skal ut - etter å ha hengt fra deg besetningens overtrekkstøy.</p> <p>q. Annet</p>	
--	--	--

Rengjøring og desinfeksjon		
Spørsmål	Svaralternativer	Informasjon / Råd
Har du en rengjøringsplan for hus, innredninger og utstyr?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Vet ikke 	<p>En rengjøringsplan hører selvfølgelig med i en smittevernplan - særlig hvis det er flere som er engasjert i rengjøring og desinfeksjon. En rengjøringsplan som følges inngir grunnlaget for god produksjon, god dyrehelse og dokumentasjon overfor varemottakere, KSL, Mattilsynet og forsikringsselskaper.</p> <p>Ofte kan det skorte på systematikk og metodikk og på kontroll med brukskonsentrasjoner av såpe og desinfeksjonsmidler. En rengjøringsplan vil kunne bidra til å ha kontroll på disse faktorene.</p>
Vet de som rengjør eller desinfiserer <i>hvilke</i> rengjørings- og desinfeksjonsmidler som skal brukes til <i>hva</i> ?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Vet ikke 	<p>Søk råd hos seriøse leverandører av rengjørings- og desinfeksjonsmidler. Bruk gjerne din helseovervåkings-veterinær eller annen rådgiver til å sette opp eller forbedre din rengjøringsplan!</p>
Vet de som rengjør eller desinfiserer hvordan de skal få til riktige brukskonsentrasjoner?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Vet ikke 	<p>Se ellers rengjøringsbrosjyre og vaskefilm på https://animalia.no/rengjoring-fjorfe</p> <p><i>Du kan for de punktene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>

Utlevering av egg *		
Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
Ved henting av egg, holdes dør mellom egglager og eggpakkeri stengt?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Varierer 	<p>Vi ønsker ikke smitte fra egglageret, via eggpakkeriet og inn til dyra. Derfor er det viktig å ha på plass en funksjonell rampe og at både produsent og eggtransportør følger gode rutiner for å forebygge eventuell smitte.</p> <p><i>Du kan for de punktene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>
Blir rampen rengjort og desinfisert før eggheiting?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Varierer 	
Er det rengjørbar rampe foran egglageret?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Vet ikke 	
Kjenner du eggtransportør sine hygienerutiner og ser til at disse følges?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Vet ikke 	
Blir gulv i kjølerommet rengjort og desinfisert etter hver eggheiting	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nei • Varierer 	

* Gjelder kun for egg- og rugeeggprodusenter

Gårdssalg av egg *		
Spørsmål	Svaralternativer / Oppfølgingsspørsmål	Informasjon / Råd
Har du gårdssalg av egg?	<p>Hvis «Ja» - hak av a, b eller c:</p> <p>a) Gårdssalget av egg foregår i fjørfebygget, i tilknytning til kjølelager, eggpakkerom eller besøksinngang ved smittesluse</p> <p>b) Gårdssalget av egg foregår i fjørfebygget, men fysisk adskilt fra kjølelager, eggpakkerom eller besøksinngang ved smittesluse</p> <p>c) Gårdssalg av egg skjer i andre bygg en fjørfehuset</p>	<p>Gårdssalg av egg er en forståelig fin bi-inntekt, men innebærer samtidig en vis smitterisiko med mertrafikk av folk, med ukjent smittebærerstatus.</p> <p>Følg kravene til din varemottaker her. Dersom du kan og vil ha gårdssalg - sørg for gjennomtenkt plan og med gode hygienerutiner på plass.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>

* Gjelder kun for egg- og rugeeggprodusenter

Fôr, vann og strø

Spørsmål	Svaralternativer	Informasjon / Råd
<p>Fôr</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Kraftfôrlagrene er beskyttet mot vanninntrenging, villfugl og smågnagere b. Platting under siloer rengjøres regelmessig, helst etter hver silopåfylling c. Fôrvekt rengjøres regelmessig og er fysisk avskjermet for villfugl og smågnagere d. Siloene inspiseres en til flere ganger årlig for innvendige belegninger. e. Egenprodusert fôr, inkludert miljøberikelse, blir høstet, transportert og lagret på en slik måte at villfugl og smågnagere i minst mulig grad har hatt kontakt med eller kan forurense dette med avføring. f. Fôringanlegget tørrengjøres etter fastsatte rutiner g. Fôringanlegget vaskes og desinfiseres mellom innsett, i de deler av anlegget som kan tørke opp etterpå. 	<p>Smitte kan også dras med inn via fôr, vann og ulike former for miljøberikelse. Ha på plass gode hygienerutiner som forebygger slik smitte.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Strø og miljøberikelse</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Strø tas inn etter prinsippet «fra uren til ren sone» - uten kontakt med underlag på utearealer. b. Strøsekker blir desinfisert utvendig c. Leveranse av miljøberikelser er skjermet for villfugl og smågnagere og settes ved levering på fast anvist plass d. Miljøberikelsene står på fast rengjørbart underlag, men ikke direkte på bakken. e. Miljøberikelse blir samlet, transportert og lagret på en slik måte at villfugl og smågnagere i minst mulig grad har hatt kontakt med eller kan forurense dette med avføring. f. Miljøberikelse blir desinfisert før det tas inn 	<p>Smitte kan også dras med inn via fôr, vann og ulike former for miljøberikelse. Ha på plass gode hygienerutiner som forebygger slik smitte.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Har du egen drikkevannskilde?</p> <p>Hak så av for hva som passer din drift:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ja / Nei <p>Oppfølgingsspørsmål hvis «Ja»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva slags vannkilde har du? <ul style="list-style-type: none"> a. Overflatevann b. Brønn / Oppkomme c. Borevann i løsmasse d. Borevann i fjell e. Annet 2. Hak av så for hva du har gjort eller gjør: <ul style="list-style-type: none"> a. Råvannkvaliteten inn til fjørfehuset har minst én gang vært undersøkt med hensyn til kjemiske, fysikalske og hygieniske parametere. b. Det tas årlig ut vannprøve (rett etter vanddesinfeksjon men før dyrerommet) for hygienisk undersøkelse. 	<p>Godt drikkevann er viktig! Derfor må du kjenne ditt drikkevannsanlegg dersom du har egen vannkilde!</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hva du gjør.</i></p> <p>Har du altså egen vannkilde, er det viktig at du har på plass funksjonelt forbehandlingsutstyr.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da må du vite om råvannets fysikalske og kjemiske kvaliteter. Det oppnår du ved å ta en fullstendig råvannsprøveanalyse, inkludert hygieniske undersøkelser. • Så må du forsikre deg om at det forbehandlingsutstyret du må ha, for å få god drikkevannskvalitet, også er kalibrert for maks vannbelastning. <p>Så, når du har alt dette på plass, så skal det tas ut årlige vannprøver for mikrobiologiske undersøkelser. De skal fortelle deg om drikkevannet er av god nok kvalitet og om det</p>

	<p>c. Anlegget, inkludert evt. desinfeksjonsutstyr, skal stresstestes. Vannprøve skal da tas ved maks vannbelastning (på slutten av innsettet og / eller når dyrene drikker), gjerne i forbindelse med snøsmelting eller stor nedbør</p> <p>d. Forbedringstiltak skal settes inn, dersom analysesvarene fra laboratoriet tilsier det (overskrifelse av grenseverdier).</p> <p>e. Det er på plass et rutinemessig vedlikeholdsprogram for vannbehandlingsutstyret.</p> <p>f. Det er på plass eget desinfeksjonsanlegg</p> <p>g. UV-anlegget skal rengjøres og vedlikeholdes etter anbefalingene.</p>	<p>desinfeksjonsanlegget du måtte ha, fungerer - og ikke blir en sovepute.</p> <p>Så må du også ha en vedlikeholdsplan for forbehandlingsutstyret som du følger - enten selv, eller ved å sette bort til et firma. Det gjelder ikke minst desinfeksjonsanlegget ditt.</p> <p>NB! Vær klar over, at dersom dyreholdet ditt blir innbefattet i et portforbud mht fugleinfluenza, så er det forbudt å bruke ubehandlet drikkevann!</p> <p>Veiledning om drikkevannshygiene finner du her: https://animalia.no/smittebeskyttelse-fjorfe</p>
--	---	--

Redskap og utstyr.		
Spørsmål	Svaralternativer	Informasjon / Råd
Hak av for hva som passer for din drift.	<p>a. Som regel brukes det forskjellige redskap og utstyr i urene og rene soner av dyreholdet.</p> <p>b. Noe redskap og utstyr brukes både ute og inne - men prøver å være nøye med rengjøring og desinfeksjon</p> <p>c. Det hender det brukes redskap og utstyr ute og inne, uten rengjøring og desinfeksjon imellom</p> <p>d. Utstyr og redskap brukt i ulike soner blir aldri satt direkte på bakken eller gulvet</p> <p>e. Det hender utstyr og redskap som brukes i ulike soner blir satt på bakken eller gulv i uren sone, før det tas inn</p> <p>f. Annet</p>	<p>Redskap og utstyr kan også spre smitte.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>

Håndtering av gjødsel og kadaver

Spørsmål	Svaralternativer	Informasjon / Råd
<p>Husdyrgjødsel</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Fjølfe gjødseldeponi under tak b. Utildekket fjølfe gjødseldeponi, under 200 meter fra dyreholdet c. Lite eller ingen avrenning fra husdyrgjødseldeponier d. Det er avrenning fra husdyrgjødseldeponier e. Det gjødsles på arealer nær fjølfehuset før eller under innsett f. Det beiter husdyr inntil fjølfehuset g. Annet 	<p>Gjødsel fra forrige innsett, fra andre husdyr på eller nær gården og fra gjødsling av beite, kan tiltrekke seg insekter, smågnagere og villfugl som kan ha smitte. Sørg for å ha kontroll.</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>
<p>Fjølfekadaver</p> <p>Hak av for hva som passer for din drift</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Døde dyr fjernes fra dyrerommet daglig Ja / Nei / Varierer • Kadavere legges i fryser Ja / Nei / Varierer • Kadavere hentes av Norsk Protein Ja / Nei / Varierer • Kadavere brennes i av Mattilsynet typegodkjent forbrenningsovn Ja / Nei / Vet ikke • Annen kadaverhåndtering Ja / Nei / Varierer 	<p>Dyr kan være døde som følge av infeksjonssjukdommer - og er da full av virus og eller bakterier som kan påføre andre dyr smitte og sykdom. Gode rutiner er viktige!</p> <p><i>Du kan for de ulike bokstavene til venstre utdype eller beskrive nærmere hvordan du vil ha det eller hva du gjør.</i></p>